

Asia: VN/25768/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö

VN/25768/2024

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEEN LIIKENNEPALVELULAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Lahden Aluetaksi Oy kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta liikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Lausuntonamme toteamme:

Yleiset huomiot

Esitysluonnos on kokonaisuudessaan kannatettava, ja se vastaa alamme tämänhetkisiin haasteisiin niin yritysten kuin kuluttajien näkökulmasta. Niiden edistäminen kokonaisuutena on välttämätöntä. Esitysluonnos on kokonaisuus, jonka jokainen osa-alue on yhtä tärkeä yhteneväisten pelisääntöjen luomiseksi ammattimaiselle ja reilulle yrittäjyydelle. Annettua lakiesitystä ei voida pilkkoa osiin vaan se tulee huomioida kokonaisuutena.

Hallitusohjelman mukaisesti esitysluonnoksella tavoitellaan lainsäädännön pohjaa kuluttajien luottamuksen palauttamiseksi, palveluiden saatavuuden parantamiseksi, asiakasryhmien erilaisten tarpeiden huomioimiseen sekä valvonnan toteuttamiseen ja erityisesti harmaan talouden kitkemiseksi taksialalta.

Vaatimukset mittareista, rekisteröinnistä ja liittamisestä lupiin sekä erityisistä kilvistä yhdistettynä koulutukseen ja osaamisen varmistamiseen ovat välttämättömät keinot tavoitteisiin pääsemiseksi.

Esitysluonnokseen ei sisälly osioita, jotka estäisivät uudet innovaatiot ja uusien liiketoimintamallien kehittymisen jatkossakaan. Esitetyt muutokset eivät myöskään aseta yrittäjille kohtuuttomia kustannuksia, jotka poikkeaisivat tavanomaisessa yritystoiminnassa syntyvistä kustannuksista. Esitysluonnos ei rajoita millään tavalla kilpailuedellytyksiä, liiketoimintamahdollisuuksien kehittymistä tai yrittäjyyden aloittamista.

Kokonaisuudessaan hyvästä esitysluonnoksesta haluamme korostaa erityisesti seuraavien merkitystä:

Erityiset rekisterikilvet

Kannatamme erityistä taksien rekisterikilpeä koskevaa vaatimusta. Sillä mahdollistetaan tehokas valvonta niin viranomaisille kuin asiakkaille luotettavaan palveluun liittyen.

Erityisen rekisterikilven vaatimus ei nosta kynnystä ryhtyä yrittäjäksi, sillä yrittäjälle koituvaa minimaalinen kustannus ei ole kohtuuton. Erillinen kilpi ei estä osa-aikaista liiketoiminnan harjoittamista, mutta sillä voidaan varmistaa, että myös osa-aikaisesti liiketoimintaa harjoittavat tahot noudattavat viranomaisen asettamia vaatimuksia.

Valvonta

Rekisteröinti yksinomaiseen hallintaan ja liittäminen lupiin

Kannatamme vaatimusta ajoneuvon liittamisestä lupaan sekä vaatimusta luvanhaltijan rekisteröimisestä vähintään ajoneuvon haltijaksi. Ajoneuvon liittäminen lupaan yhdistettynä vaatimukseen luvanhaltijan rekisteröimiseksi ajoneuvon haltijaksi mahdollistavat tehokkaan valvonnan. Vaatimus estää toisen lukuun liikennöintiä, mikä on valitettavan yleistä tällä hetkellä. Tällä hetkellä luvan olemassaolo todistetaan liikenteessä tapahtuvan valvonnan yhteydessä lupakopiolla, joita jokainen voi kopioida itse. Valvonnan haasteena on myös se, ettei poliisilla ole rajapintaa luparekisteriin, mistä voitaisiin tarkistaa luvan voimassaolo valvonnan yhteydessä.

Tietojen säilyttäminen kolmannen osapuolen tietokannassa

Esitämme, että tietojen säilyttämisessä käytettävänä kolmantena osapuolena toimiminen olisi jatkossa luvanvaraista toimintaa. Tämä helpottaisi viranomaisten tiedonkeruuta olennaisesti ja varmistaisi, että tietoja säilytetään asianmukaisesti. Luvanvaraisuudella valvottaisiin, että kolmannet

osapuolet ovat viranomaisen tiedossa ja ne noudattavat niille asetettuja velvoitteita tietojen säilyttämisestä.

Mittarit ja kerättävät tiedot

Kannatamme mittarin pakollisuutta ajoneuvossa ja mittarin käyttövelvoitetta. Mittari mahdollistaa tietojen keräämisen luotettavasti ja todelliseen mittaustietoon perustuen. Mittaria koskevat uudet vaatimukset ovat olennaisia valvonnan lisäämisessä sekä harmaan talouden torjumisessa, ja siten välttämättömiä esityksen tavoitteiden toteutumiseksi.

Yhä useammat yritykset ottavat vastaan tilauksia useammasta kanavasta. Kokonaisuuden hahmottaminen on nykyisillä tiedonkeruutavoilla mahdotonta.

Sovelluspalvelut keräävät nykyisin tiedon ainoastaan sovelluksen kautta tilatuista kuljetuksista sekä vain niistä maksetuista kilometreistä. Ne eivät kerää tietoja yksityisajojen tai tuloa tuottamattoman ammattiajon määrästä, eikä muiden matkojen osalta, joita ei ole tilattu sovelluksen kautta. Mittarin käyttövelvoite on ainoa keino varmistaa, että tiedot kerätään kaikista ajoista yhteismitallisesti sekä seuraavat kaluston käyttöä liikenteen harjoittamiseen että kaluston käyttöä tuloa tuottamattomaan käyttöön (yksityisliikenne).

Mittari on yhteensopiva ja monipuolisesti liitettävissä erilaisiin teknologisiin ratkaisuihin ja se voi jopa edistää uusien liiketoimintamallien ja teknologiaratkaisujen hyödyntämistä, jotka edellyttävät luotettavaa todelliseen mittaustietoon perustuvaa ajoneuvon keräämää dataa. Automaattinen hintatiedon siirtyminen applikaatiosta mittariin on jo toteutettu useiden tilausvälitysyhtiöiden applikaatiotilauksissa.

Mittauslaitedirektiivi (MID) eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/32/EU yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja varmistaa, että mittauslaitteet ovat tarkkoja, luotettavia ja turvallisia käyttää. Direktiivi koskee mittauslaitteita, joita käytetään mm. kaupankäynnissä (esim. polttoaineen mittausta, sähkömittarit), kuluttajansuojassa, verotuksessa ja tullauksessa, ympäristönsuojelussa, julkisessa turvallisuudessa ja terveydessä. Direktiivin tavoitteena on suojella kuluttajia virheellisiltä mittauksilta, varmistaa reilu kilpailu ja estää markkinoiden vääristymät. Tätä huomioiden taksamittarin rooli luotettavana hinnan määrittäjänä on ehdoton.

Kaikissa muissa Pohjoismaissa taksamittari on pakollinen. Esimerkiksi Ruotsissa mittarit on liitetty raportointikeskukseen, jota viranomaiset voivat hyödyntää harmaan talouden torjunnassa. Tanskassa ja Norjassa kerätään lisäksi GPS-pohjaiset tiedot jokaisesta matkasta, mikä lisää kuluttajaturvaa

Mittarin kustannus ei ole este alalle tulemiseen. Hyväksytyn mittarin voi hankkia sadan kuukausittaiseen vuokraan, mikä ei muodosta mitään kynnystä yritystoiminnan aloittamiseen.

Kuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytykset

Kuljettajan koulutus

Vähintään 21 tunnin koulutuksen suorittamista ajoluvan saamisen edellytykseksi tulee olla edellytys luvan saamiseksi. Esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä kuljettajan riittävän ammattitaidon varmistamiseksi sekä palvelevat kaikkia asiakkaita.

Vuoden 2018 jälkeen alalle on tullut merkittävä määrä kuljettajia, jotka eivät ole käyneet mitään ammattiin liittyvää koulutusta, ja joista monella ei ole ammatin edellyttämää osaamistasoa tai ymmärrystä alan erityisistä vaatimuksista asiakkaan kuljettamiseen liittyen.

Kuljettajan koulutuksella mahdollistetaan kaikkien kuljettajien ammattitaitoa, palvelujen laatua sekä alan arvostusta ja luottamusta, mikä on välttämätöntä huomioiden palvelujen laadun ja tyytyväisyyden lasku vuoden 2018 jälkeen.

Ehdotamme lisäksi, että erityisryhmien koulutuksen sisältöä sekä Liikenne- ja viestintäviraston määräystä erityisryhmien kuljettajakoulutuksesta muutettaisiin säätämällä 21 tunnin koulutus pakolliseksi. Koska erityisryhmien koulutuksen sisältö on osittain päällekkäinen uuden koulutuksen kanssa, tulisi erityisryhmien koulutuksen sisältöä täsmentää päällekkäisyyksien karsimiseksi.

Kannatamme myös pakollista täydennyskoulutusta kaikille, ja täydennyskoulutuksen lisäksi tulisi edellyttää kokeen suorittamista uudelleen ajoluvan uusimisen yhteydessä. Ennen vuotta 2018 kuljettajien osaamistaso on varmistettu jo aiemmin vastaavalla koulutuksella.

Huomionne esityksen nykytilan arviointia koskevasta luvusta 2

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vallitseva ennakoimaton toimintaympäristö on luonut taksiyrityksille epävarmuutta tulevaisuudesta ja heikentänyt investointihalukkuutta uusiin liiketoimintamalleihin sekä luonut epävarmuutta asiakkaille turvallisesta taksista.

Taksilain muutoksissa erilaiset yhteiskunnalliset vaikutukset ovat nousseet voimakkaasti esiin, ja siksi luvanvaraisilta toimijoilta on perusteltua edellyttää, että luvanvaraista toimintaa harjoitettaessa siihen liittyvät toimintaedellytykset ovat lainsäädännön ja toimivan yhteiskunnan vaatimusten edellyttämällä tasolla ja luotettavasti todettavissa.

Huomionne taksiliikenneluvan myöntämisen edellytyksiä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Nykytilan arvioinnissa on kuvattu taksiliikenneluvan myöntämisen edellytyksiin nykyisin liittyviä haasteita. Nykytilan kuvauksessa ei ole kuitenkaan kattavasti huomioitu taksissa tapahtuneiden rikosten, kuten seksuaalirikosten, merkittävää nousua vuoden 2018 jälkeen. Luvanhaltija on vastuussa monilta osin taksinkuljettajan toiminnasta, mistä syystä on välttämätöntä, että myös luvanhaltijoiden vakavat toiseen henkilöön kohdistuvat rikokset voidaan jatkossa huomioida hyvämaineisuuden arvioinnissa.

Nykytilan arvioinnissa ei ole myöskään tunnistettu haastetta, joka liittyy sellaisten henkilöiden rikostaustan tarkastamiseen, jotka ovat asuneet vakituisesti ulkomailla ennen taksiliikenneluvan hakemista Suomessa.

Taksiliikenneluvan myöntämisen jälkeen tehdyt rikokset eivät käytännössä useinkaan johda taksiliikenneluvan edellytysten uudelleenarviointiin ja luvan peruuttamiseen.

Ruuska Suvi
Lahden Aluetaksi Oy

Holttinen Harri
Lahden Aluetaksi Oy